

Kokių žodžių vertinimas pakeistas naujame 2013 m. „Kalbos patarimų“ knygos „Leksika: skolinių vartojimas“ leidime?

Naujame 2013 m. „Kalbos patarimų“ knygos „Leksika: skolinių vartojimas“ leidime (pirmas leidimas 2005 m.) atsižvelgiant į viešosios kalbos polinkius, vartoseną (kai kurie siūlymai neprigijo, kai kurie skoliniai įgijo tam tikrų stilistinių reikšmės niuansų, reikalingų tam tikro stiliaus tekstuose ir pan.), pakeistas kai kurių skolinių vertinimas.

1. Skoliniai, kurių vertinimas pakeistas iš griežtesnio į du statmenus brūkšnius (vertinami kaip šalutiniai bendrinės kalbos normos variantai):

altimètras tarpt. || tech. **aukščiāmatis** (buvo svet. vngt.)

anšlāgas tarpt. || muz., teatr. **añtplūdīs** (buvo svet. vngt.)

anūkas, -ė skol. | **vaikáitis**, -ė (**dukráitė**, **sūnáitis**) (buvo skol. ||)

archipelāgas tarpt. || geogr. **salýnas** (buvo svet. vngt.)

aršūs, -i skol. || 1. **piktas**, -à; 2. **kerštingas**, -a; 3. **smarkūs**, -i; **nartūs**, -i (buvo svet. vngt.)

audiokanālas tarpt. || tech. **garšo dāžnių kanālas** (buvo svet. vngt.)

autodidāktas, -ė tarpt. || **savamōkslis**, -ė (buvo svet. vngt.)

1 **bagėtas** tarpt. || spec. **rémjuostė** (buvo svet. vngt.)

bālius skol. || **puotà**, **pókylis**, **póbūvis**, **pasilinksminimas**, **vakarėlis** (buvo svet. vngt.)

bīntas tarpt. | **výturas** (buvo svet. vngt.)

bintúoti tarpt. | **výturiuoti**, (**ap**)**rišti** (buvo svet. vngt.)

bistrò tarpt. || **užkandinė**, **úžeiga** (buvo svet. ntk.)

bòileris tarpt. || (vandens) **šildytúvas** (buvo svet. vngt.)

1 **bordiūras** tarpt. || **šaligatvio bortėlis** (buvo svet. ntk.)

bòrdinis, -ė tarpt. || **tamšiai raudónas**, -a, **výšninis**, -ė (buvo hibr. vngt.)

chāki tarpt. || **rusvai žalsvà** (spalva) (buvo svet. vngt.)

disciplinà tarpt. || 1. ped. **dalýkas**; 2. **drausmė** (antroji (drausmės) reikšmė buvo svet. vngt.)

domkrātas tarpt. || **kėliklis** (buvo svet. vngt.)

eklėras tarpt. | maist. **plikýtas pyragáitis** (buvo svet. vngt.)

ekvātorius tarpt. || geogr. **pusiáujas** (buvo svet. vngt.)

ekvinòkciija tarpt. || astr. **lygiādienis** (buvo svet. vngt.)

fākelas tarpt. || **dėglas** (buvo svet. vngt.)

farširúoti tarpt. || maist. **įdarýti** (buvo svet. vngt.)

farvāteris tarpt. || jūr. **laivākelis** (buvo svet. vngt.)

fitomeliórācija tarpt. || ž. ū. **žėldinamoji meliorācija** (buvo svet. ntk.)

forsúoti tarpt. || **spārtinti**, **didinti** (buvo svet. vngt.)

fundameñtas tarpt. || **pāgrindas**, **pāmatas**, **atramà** (buvo svet. vngt.)

furūnkulas tarpt. | **šūnvotė** (buvo svet. vngt.)

futliāras tarpt. || 1. **dėklas**, **makštis**; 2. **įmaūtė**; 3. **akininė** (buvo svet. ntk.)

galà (koncertas) tarpt. || **iškilmingas**, **šveñtiškas** (koncertas) (buvo svet. ntk.)

garderòbas tarpt. || 1. (**visà**) **aprangà**; **drabūžiai**; 2. **drabužinė** (buvo svet. ntk.)

golbòlas tarpt. || sport. **aklūju riedulīs** (buvo svet. ntk.)
grilis tarpt. || **keptūvas** (buvo svet. vngt.)
hospitalizuoti tarpt. || **(pa)guldyti į ligoninę** (buvo hibr. vngt.)
incèstas tarpt. || **kraujómaiša** (buvo svet. vngt.)
ingredieñtas tarpt. || 1. **sudedamóji dalis**; 2. dgs. **maist. sudėtis** (buvo svet. vngt.)
kalādė skol. || 1. **trinka**; 2. (kortų) **málka** (buvo svet. vngt.)
kaladėlė skol. || 1. **trinkėlė**; 2. **kubėlis** (buvo hibr. vngt.)
kalānas tarpt. || zool. **jūrinė ūdra** (buvo svet. vngt.)
kalkuliātorius tarpt. || **skaičiuotūvas** (buvo svet. vngt.)
kapišonas tarpt. || **gobtūvas** (buvo svet. vngt.)
kapòtas tarpt. || tech. **añtvožas, dañgtis, gaūbtas** (buvo svet. ntk.)
karbunkulas tarpt. | **piktvote** (buvo svet. vngt.)
kāriesas tarpt. || **ėduonis** (buvo svet. vngt.)
2 klūnas skol. || 1. **tarñkojis, šākumas**; 2. **antūkas, prāřėžas** (buvo svet. vngt.)
kontineñtas tarpt. || geogr. **žemýnas** (buvo svet. vngt.)
kontineñtinis, -ė tarpt. || geogr. **žemýninis, -ė** (buvo svet. vngt.)
kornišonai tarpt. || maist. **(marinúoti) agurkėliai** (buvo svet. ntk.)
kòrtai tarpt. dgs. || sport. **tėniso aikštýnas** (buvo svet. vngt.)
kòrtas tarpt. || sport. **tėniso aikštėlė** (buvo svet. vngt.)
krosbrýdingas tarpt. || ž. ū. **(veĩslių) krýžminimas** (buvo svet. ntk.)
matrācas skol. || **rėminis čiužinýs** (buvo svet. ntk.)
meridiānas tarpt. || **dienóvidinis** (buvo svet. vngt.)
nesesėras tarpt. || **reikmeninė, reikmenų dėžutė, skrynėlė** (buvo svet. ntk.)
ofėrta tarpt. || ekon. 1. **rāštiškas pasiūlymas**; 2. **siūlomoji káina** (buvo svet. ntk.)
pāndusas tarpt. || **núovaža, núožulna** (buvo svet. ntk.)
papamobilis tarpt. || **pópiežiaus automobilis** (buvo svet. ntk.)
paralėlė tarpt. || geogr. **lygiāgretė** (buvo svet. vngt.)
parkomātas tarpt. | **biletų automātas** (buvo svet. ntk.)
parkomėtras tarpt. | **stovėjimo skaitiklis** (buvo svet. ntk.)
parkuoti tarpt. || **statyti** (automobilij) (buvo hibr. ntk.)
pìknikas tarpt. || **iškyla** (buvo svet. vngt.)
plastmāsė psn. || **plāstikas** (buvo svet. vngt.)
plastmasīnis, -ė psn. || **plastikinis, -ė** (buvo svet. vngt.)
portjė tarpt. || svet. **dūrininkas** (buvo svet. vngt.)
próanūkis, -ė skol. | **próvaikaitis (pródukraitė)** (buvo skol. ||)
respektabilūs, -ĩ tarpt. || **orūs, -ĩ, garbūs, -i** (buvo svet. vngt.)
rolingbòlas tarpt. || sport. **aklūju mestinis** (buvo svet. ntk.)
salvinija tarpt. || bot. **plūstis** (buvo svet. ntk.)

siurprizas tarpt. || *staigmenà; netikètumas* (buvo svet. vngt.)
skelètas tarpt. || anat. *griáučiai* (buvo svet. vngt.)
skvòšas tarpt. || sport. *sieninis* (buvo svet. vngt.)
snùkeris tarpt. || sport. *àngliškasis biliárdas* (buvo svet. ntk.)
solstìcija tarpt. || astr. *saulégrįža* (buvo svet. vngt.)
šnicelis tarpt. | maist. *pjausnỹs* (buvo svet. vngt.)
šveĩcorius tarpt. || *dùrininkas, -é* (buvo svet. vngt.)
tarpkontineñtinis, -é tarpt. || *tarpžemýninis* (buvo svet. vngt.)
tèsteris tarpt. || 1. tech. *tikriklis, tikrintùvas*; 2. chem. *bandiklis*; 3. *méginyš, méginukas* (buvo svet. ntk.)
tofù tarpt. || maist. *sòjy varškė* (buvo svet. ntk.)
turnikètas tarpt. || *sukamieji vartèliai, kryžminiai vartèliai* (buvo svet. ntk.)
vãjus skol. || 1. *kampãnija; ãkcija*; 2. *triùkšmas, šurmulỹs, sujudimas* (buvo svet. ntk.)
vulkãnas tarpt. || geogr. *ugnikalnis* (buvo svet. vngt.)

2. Skoliniai, kurių vertinimas šiek tiek pašvelnintas: iš svet. ntk. į svet. vngt.:

amaretis svet. vngt. – maist. *migdõlinis sausaĩnis* (buvo svet. ntk.)
banda svet. vngt. – 1. *gaujà; grupė* (buvo svet. ntk.)
biplanas svet. vngt. – tech. *dvisparnis, dvisparnis lèktùvas* (buvo svet. ntk.)
brasas svet. vngt. – sport. *plaukimas krūtine* (buvo svet. ntk.)
buksyras svet. vngt. – 1. *vilk̃tis; vilkikas* (buvo svet. ntk.)
buljonas svet. vngt. – maist. *sultinỹs* (buvo svet. ntk.)
butonjerė svet. vngt. – *ãtlapo kilpèlė; ãtlapo puokštė* (buvo svet. ntk.)
datatorius svet. vngt. – spec. *dãtos spaũdas, datuotùvas* (buvo svet. ntk.)
deltaplanas svet. vngt. – av., sport. *skraidýklė* (buvo svet. ntk.)
diagonalė svet. vngt. – *įstrižainė* (buvo svet. ntk.)
espadrõnas svet. vngt. – sport. *kãrdas* (buvo svet. ntk.)
getrai svet. vngt. – 1. *blauzdinės; aĩtbačiai; tamprės* (buvo svet. ntk.)
gilzė svet. vngt. – *tūtà, tūtèlė* (buvo svet. ntk.)
irisas svet. vngt. – bot. *vĩkðalgis* (buvo svet. ntk.)
kėgelbanas svet. vngt. – 1. sport. *kėglių tãkas; kėglinė* (buvo svet. ntk.)
kerlingas svet. vngt. – sport. *akmėnslydis* (buvo svet. ntk.)
kronšteinas svet. vngt. – *gėmbė* (buvo svet. ntk.)
kũkalis svet. vngt. – bot. *rãugė* (buvo svet. ntk.)
lamperija svet. vngt. – stat. *ãpvadas; dailýlentė* (buvo svet. ntk.)
minoritetas svet. vngt. – *mažumà* (buvo svet. ntk.)
mitelšpilis svet. vngt. – sport. *pãrtijos vidurỹs* (buvo svet. ntk.)
mogulas svet. vngt. – sport. *gũbrinis* (buvo svet. ntk.)
monoplanas svet. vngt. – tech. *vĩensparnis, viensparnis lèktuvas* (buvo svet. ntk.)

nipelis svet. vngt. – tech. 1. *įmova*; 2. *užmova* (buvo svet. ntk.)
parkingas svet. vngt. – (*automobilių*) *aikštėlė* (buvo svet. ntk.)
pomponas svet. vngt. – siuv. *bumbulas* (buvo svet. ntk.)
prekursorius svet. vngt. – chem. *pirmtakas* (buvo svet. ntk.)
primulė svet. vngt. – bot. *raktžolė* (buvo svet. ntk.)
rifliai svet. vngt. – spec. *riėvės* (buvo svet. ntk.)
rolmopsas svet. vngt. – maist. *siėkių suktinėkas* (buvo svet. ntk.)
rozariumas svet. vngt. – *rožėnas* (buvo svet. ntk.)
rozetė svet. vngt. – el. *kištėkinis lizdas* (buvo svet. ntk.)
salvija svet. vngt. – bot. *šalavijas* (buvo svet. ntk.)
satelitas svet. vngt. – astr. *palydėvas* (buvo svet. ntk.)
satelitinis, -ė svet. vngt. – astr. *palydėvinis, -ė* (buvo svet. ntk.)
sensorius svet. vngt. – tech. *jutiklis* (buvo svet. ntk.)
serigrafija svet. vngt. – men. *šilkografija* (buvo svet. ntk.)
šarmas svet. vngt. – *žavesys, patrauklėmas, kerai* (buvo svet. ntk.)
šarnyras svet. vngt. – tech. *laėkstas* (buvo svet. ntk.)
špalerinis, -ė hibr. vngt. – ž. ū. *žardėlinis, -ė* (buvo svet. ntk.)
špaleris svet. vngt. – ž. ū. 1. *žardėlis*; 2. *gyvėsiėnė* (buvo svet. ntk.)
štrichas svet. vngt. – 1. *linija; brėkšnėys*; 2. *brėožas* (buvo svet. ntk.)
štrichuoti svet. vngt. – *brėkšniėuoti* (buvo svet. ntk.)
triplanas svet. vngt. – tech. *trisparnis, trisparnis lėktėvas* (buvo svet. ntk.)
zinija svet. vngt. – bot. *gvaizdėnė* (buvo svet. ntk.)

3. Vertinimas pagriežtintas vos keleto žodžių:

bicepsai svet. ntk. = *raėmenys* (buvo svet. vngt.)
bukmeikeris, -ė svet. ntk. = *lažėbų tarpinėkas, -ė; totalizėtorias tarpinėkas* (buvo svet. vngt.)
kliringas svet. vngt. – ekon. *tarpėskaita* (buvo tarpt. ||)
kontrėktas svet. vngt. – *sutartis* (buvo tarpt. ||)
šampinionas svet. ntk. = bot., maist. *pievėgrybis* (buvo svet. vngt.)

Čia neteikiamas sąrašas žodžių, kurių vertinimas keistas iš dviejų statmenų brėkšnių į vieną ar atvirkščiai, tekstų kūrėjų ir redaktorių skoliniai, žymimi vienu ar dviem brėkšniais, vertintini atsižvelgiant į konkretų tekstą, į konkrečią kalbinę situaciją.